

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XVI (11)
No. (Štev.) 42.

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES.

22. oktobra (octubre) 1959

Dr. MIHA KREK

SPOMNIMO SE NARODNEGA DNE

Po drugi svetovni vojni demokratični Slovenci obhajamo dva narodna praznika: 29. oktober je praznik osvoboditve, 2. julij je praznik spomina in molitve za žrtve fašistične in nacistične okupacije in komunistične revolucije — praznik zahvale narodnim borcec.

Prvi narodni praznik dne 29. oktobra je bil ustaljen in udomačen med našim ljudstvom že od leta 1918 dalje. Praznovali smo ga od tedaj vsako leto, dokler smo imeli svobodno domovino. Nacisti in fašisti so seveda ta praznik zatrl iz istih razlogov, zaradi katerih so zažigali slovenske knjige — iz strupenega sovraštva do vsega slovenskega. Komunisti so najprej, v dobi revolucije, ta praznik skrivali in ga zlorabljali za svoje revolucionarne namene. Po uspehi revoluciji pa so se postavili stališče, da se zgodovina v Sloveniji in Jugoslaviji začne šele z njimi. Vse prejšnje narodno življenje so obsodili, zavrgli, blatili in z dekreti potisnili v pozabljenje, kolikor so pač mogli.

Drugi julij je proglasil za narodni žalni dan Narodni odbor za Slovenijo v izgnanstvu, sprejela in odobrila so ta sklep vse naše narodne organizacije v zamejstvu, naš tisk in vsi ljudje, tako da ga redno obhajamo od leta 1945 dalje. V domovini seveda narod še čaka na svobodo, ki bo dovolila in omogočila, da bo mogel izraziti javno svoja čustva, ki so strnjena v obhajanje tega dne.

Ker smo v oktobru, mislimo na pomen in vsebino 29. tega dne v tem mesecu in pripravimo se, da bi povsod, kjer moremo, javno in skupno manifestirali za dogodek, zaradi katerih je postal pomemben v naši zgodovini.

29. oktobra je praznik našega narodnega vstajanja. Takrat, dne 29. oktobra 1918, je naš narod suvereno odločil, da izstopa iz Avstro-ogrske monarhije in hoče vzajemno z drugimi slovanskimi narodi na jugu Evrope ustanoviti narodno državo.

29. oktober je dan slovenske narodne vztrajnosti. V njem slavimo vse, kar so nam v stoletjih dali odlični sinovi in hčere našega rodu, da so vzdrževali narodno zavednost in ponos.

29. oktober bodi praznik naše narodne odločnosti. Ta dan zahvalimo Boga, da je z uspehi kronal dela kladivarjev, ki so v začetku tega stoletja prekovali ljudstvo v politično zaveden narod in so v odločni uri mogli izlesati iz sovražnih in nevarnih razmer novo pot v večjo svobodo, k večji veljavi in pomembnosti slovenskega naroda.

29. oktober bodi praznik slovenske ljubezni. Kličimo si ta dan v spomin lepoto slovenske zemlje, uživajmo v prelestju slovenske pesmi, obožujemo svoje znanje slovenske znanosti in umetnosti, vseh velikih del, ki smo jih dali Slovenci kot svoj delež k splošnemu napredku človeštva in lepoti življenja.

29. oktober bodi praznik naše neutešljive želje in nezlomljive volje, da pomagamo narodu k novi svobodi. Vztrajnost in odločnost moramo na tujem vedno znova hraniti iz zakladov našega prepričanja. Razmere življenja na tujem so take, da v njih ni goriva za narodnostno čustvovanje in razumevanje. A mi vemo, da božjo voljo izpolnjujemo, če živimo in nastopamo kot zvesti slovenski sinovi in hčere. Dokler smo taki, nas boli in mora boleti usoda našega ljudstva, ki ne more niti svobodno častiti Boga, niti svobodno razvijati razmer svojega lastnega življenja.

Ta bolečina je krik naše ljubezni, ljubezni, ki ukazuje naše narodno politično poslanstvo na tujem. 29. oktobra znova obljubimo, da bomo poslanstvo izpolnili.

ZBORNİK-KOLENDAR

SVOBODNE SLOVENIJE za leto 1960 bo obsegal 6 zanimivih in bogato ilustriranih poglavij:

1. Razprave in razmišljanja; 2. Lepote narave in zanimivosti iz življenja naših gornikov; 3. Povesti, zgodbe, črtice in pesmi; 4. Povestice, pesmice in prizorke za otroke; 5. Letopis življenja izseljencev po svetu; 6. Pogled na prvih 10 let v izseljenstvu.

Ta knjiga stane samo 150 pesov v prednaročilu in predplačilu do konca novembra.

George Catlett Marshall umrl

Pretekli petek, 16. t. m. je v vojaški bolnišnici Walter Reed v Washingtonu umrl svetovno znani severnoameriški general George Catlett Marshall, star 78 let.

Sredi januarja letošnjega leta ga je zadela kap, nakar je delno okreval, pozneje pa se mu je zdravstveno stanje poslabšalo, tako da so ga 11. marca prepeljali v zgoraj omenjeno bolnišnico.

V treh velikih vojnah in na dveh vladnih položajih je Marshall služil svoji domovini. Bil je odlična oseba severnoameriške strategije in politike med drugo svetovno vojno, v mrzlični vojni z ZSSR in v konfliktu na Koreji proti azijskim komunistom.

Med drugo svetovno vojno je bil vrhovni poveljnik največje vojaške sile: nad devet milijonov mož v zgodovini. Odgovoren je bil za mobilizacijo, opremo in vežbanje te sile in za vodstvo vojne do zmage nad osnimi silami.

Po drugi svetovni vojni je bil glavni stebler znanega Marshallovega načrta, s katerim je poslal v svobodni zahodni svet milijarde dolarjev za obnovo porušene Evrope in za zajezitev komunizma. Za to svoje delo je leta 1953 dobil No-

belovo nagrado za mir. Sprejel jo je osebno v Oslu, kamor je odelel iz bolniške postelje.

V svojem življenju je Marshall doživel uspehe in priznanja od zaveznikov in sovražnikov. Poznal je in delal skupaj z mnogimi svetovnimi osebnostmi. Bivši britanski predsednik Churchill in bivši sovjetski diktator Stalin sta oba smatrala Marshalla za tako talentiranega vojaka, da sta si bila edina v njegovem imenovanju za vrhovnega poveljnika zaveznikov sil za invazijo Evrope. Marshalla sta prvič srečala na sestanku zaveznikega sveta, ki ga je vodil bivši severnoameriški predsednik Roosevelt.

Marshall je hotel biti general na terenu, toda Roosevelt je odločil, da je zaradi talentiranosti in izrednega spomina koristnejši kot vrhovni šef zaveznikega štaba. Zato so vrhovno povelstvo nad zavezniki silami za invazijo Evrope dodelili Eisenhowerju, ki se je povzpela na ta položaj po priporočilu Marshalla.

Pokopan je bil pretekli tork z vsemi častmi na pokopališču severnoameriških narodnih herojev v Arlingtonu.

Konferenca za konferenco

V prihodnjih dveh mesecih bo svetovna javnost zasledovala potek, verjetno ne samo ene, pač pa dveh vrhovnih konferenc, na katerih se bodo bavili s problemom, kako najti način za sodelovanje med Vzhodom in Zahodom v taki obliki, da se bo končala vsaj živčna vojna med komunističnim in demokratičnim sistemom.

Diplomatski strokovnjaki namreč predvidevajo najprej vrhovno konferenco zahodnih predsednikov v Washingtonu, pred vrhovno konferenco zahodnjakov s sovjetskim diktatorjem Nikito Hruščevom.

Vrhovna konferenca med Vzhodom in Zahodom bo skoro gotovo v Ženevi v Švici.

Eisenhower, ki se je o svojem naslednjem zunanepolitičnem koraku pretekli petek na dolgo in široko razgovarjal s svojim zunanjim ministrom Herterjem, namerava predlagati sklicanje vrhovne konference Zahoda s Hruščevom za prvo polovico decembra letošnjega leta. Pričakuje, da bo ta konferenca trajala od 10 do 14 dni, če bo napredek na konferenci zadovoljiv ter se bodo takrat sešli Eisenhower, Macmillan, De Gaulle in Hruščev.

Mac Millanova zmaga na pravkar minulih splošnih volitvah v Angliji je pomenila konec negotovosti britanske politične bodočnosti in omogočila zahod-

njakom neovirane priprave na vrhovno konferenco med Vzhodom in Zahodom.

Eden od problemov in sicer najvažnejši, glede katerega se morajo zahodnjaki zediniti pred vrhovno konferenco, je ta, da bodo vedeli, kaj hočejo dobiti od nove faze odnosov med Vzhodom in Zahodom, ki se kaže na obzorju. Nekateri to dobo, ki prihaja, smatrajo za dobo visoke osebne diplomacije. Naj že bo kakršna koli, Hruščev je edini "diplomata", ki že danes ve, kaj hoče, medtem ko so zahodni cilji mnogo manj dolžni.

Zato mnogi zahodni zunanepolitični strokovnjaki predlagajo, da bi bilo prav, da se zahodni vodje sestanejo in odločijo, kaj hočejo in kako naj potem na vrhovni konferenci s Hruščevom v Ženevi dosežejo svoje cilje.

Take zahodne vrhovne konference bi se mogli udeležiti Eisenhower, Macmillan in De Gaulle osebno, ali pa bi mogli poslati nanjo vsak svojega zunanega ministra.

Ko je Eisenhower obiskal Evropo pred svojimi septemskimi razgovori s Hruščevom v USA, je obiskal tudi zahodnonemškega kanclerja Adenauerja. Ameriški diplomatski strokovnjaki so ugotovili, da ima zlasti Adenauer, zaradi strateškega položaja Nemčije in njene življenjske važnosti v Evropi, velike interese za te zahodne načrte.

Incident v Moskvi

Odnosi med USA in ZSSR, ki so začeli postajati rožnati po sestanku Hruščeva in Eisenhowerja v Camp Davidu v USA, so se znova poslabšali zaradi incidenta v Moskvi, v katerega je bil zapleten šef varnostne službe na severnoameriškem veleposlanstvu v Moskvi Russell A. Langelles.

Severnoameriška vlada je obtožila sovjetsko vlado, da so njeni policijski organi ugrabili Langelles, grozili s fizičnim nasiljem njemu in njegovi ženi in trem otrokom, ki so z njim v Moskvi, če ne bi hotel vohuniti za ZSSR proti USA. Za vohunstvo so mu ponujali denar. Langelles je grožnje in ponudbe odklonil, nakar so ga izpustili, so ga pa istočasno obtožili vohunstva proti ZSSR v prid USA in zahtevali njegov odpoklic v USA v treh dneh.

Razen omenjenega dogodka, ki je zasenčil odnose med USA in ZSSR, pa je k poslabšanju teh odnosov v zadnjih tednih pripomogel tudi Hruščev sam s

svojimi govori na zborovanjih delavskih združenj po raznih mestih v republiki, na katerih je žigosal Amerikance kot kapitaliste, hujskače na vojno in nezaupneže, katerim komunistični tabor ne sme verjeti ničesar, najmanj njihovi prijaznosti, ki so mu jo pokazali, ko je bil na obisku v USA. Prav tako je Hruščev objavil, da je ustavil uvažanje severnoameriškega časopisja in revij v ZSSR — kar je bil dovolil med svojim obiskom v USA — ker "se naše ljudstvo noče zastrupljati z buržujsko literaturo."

Sovjetski propagandisti po navodilih Kremlja sicer še vedno uporabljajo v svojih poročilih o odnosih med Vzhodom in Zahodom frazo "duh Camp Davida", ki jo je izrekel Hruščev, ko je ob vrnitvi v Moskvo govoril o "prijateljskem duhu, ki je vel po Camp Davidu" med njegovo konferenco z Eisenhowerjem, toda poleg tega se znova začnajo pojavljati v Pravdi članki z napadi na zahodnjake, zlasti na USA.

Nemiri v ZSSR

Sovjetsko časopisje je pred nedavnim objavilo poročila, da so bili v sovjetskih republikah, ki mejijo na azijske države, zamenjani visoki policijski organi. Položaj v teh republikah se v zadnjih mesecih razvija tako, da bo, kakor kaže, Kremelj imel še veliko neprijetnosti z njimi.

Razlogi za odstavitev in nastavitve

so bili notranjega značaja. Do njih je prišlo v republikah Kazakstan, Turkmenistan in Azerbejdžan, kjer so povsod nastavili nove sovjetske varnostne organe.

Kljub vsem svojim obljubam številnim narodnim manjšinam, ki bivajo v sklopu ZSSR, Hruščev še vedno kaže močno nagnjenje do tkzv. panslavizma,

IZ TEDNA V TEDEN

V Venezueli sodijo, da se je položaj po zadnjem poskusu vstaje povsem normaliziral, zlasti potem, ki so predstavniki venezuelskih oboroženih sil dali odločno izjavo, da stoje na strani demokratsko izvoljene vlade ter da jo bodo z vsemi sredstvi tudi branili.

Kubanski predsednik Fidel Castro je odredil, da privatna letala nad kubanskim državnim področjem ponoči sploh ne smejo letati, ker da so nasprotniki sedanjega režima oboroženim upornikom v provinci Pinar del Rio ponoči dovažala orožje in ostalo municijo. V vladi je tudi izvršil spremembo ter je njegov brat Raul, za katerega trde, da je organiziran komunist, postal minister za narodno obrambo ter so mu podrejene vse vrste oboroženih sil. Fidel Castro bi rad dobil iz Anglije tudi večje število bombnikov na reakcijski pogon, češ, da jih potrebuje za obrambo dežele. Severni Amerikanci pa so drugačnega mnenja in pritiskajo na angleško vlado, naj Kubancem nikar ne proda modernih vojnih letal. Pri takem stanju stvari je kubanski poslanik v Washingtonu izjavil, da bo Kuba nabavila moderna vojna letala druge, če jih ne bo mogla dobiti v Angliji.

Dominikanski predsednik Trujillo je poklical pod orožje 100.000 rezervistov. Ta ukrep utemeljuje z nevarnostjo napada, ki ga grozi njegovi državi.

V Severni Ameriki predstavniki 12 držav razpravljajo o medsebojnem sodelovanju na področju Antarktike. Argentinski in čilski delegat sta tudi ob tej priložnosti poudarila zahteve in pravice svojih držav na tem področju.

Predsednik Eisenhower je poslal pismo nemškemu kanclerju dr. Adenauerju in Hruščevu v Moskvo glede prihodnje konference velikih štirih. Glede te konference so nastale težave. De Gaulle je za njeno odložitve, Mac Millan in Eisenhower bi jo pa rada imela že decembra meseca. Tudi dr. Adenauer je za čimprejšnje sklicanje vrhovne konference, da bo Hruščev lahko pred vsem svetom dokazal, koliko je dati na njegove predloge za utrditev miru na svetu in za ureditev spornih vprašanj. Dr. Ade-

Raketa in sateliti

Pretekli tork so v USA izstrelili v vsemirje na potovanje okoli Zemlje nov satelit Explorer VII. Računajo, da bo letal okoli našega planeta približno 20 let. Satelit je opremljen z instrumenti za študiranje kozmičnega žarenja in drugih vsemirskih skrivnosti. Pot okoli Zemlje napravi v 101 minuti.

Isti dan je s Cape Cañaverl odletela v višine reakcijska letela trdnjava B-49, s katere so odstrelili raketo Bold Orion z namenom, da jo približajo na daljavo 15 km ameriškem umetnemu satelitu Paddlewheel, ki je letel takrat nad Cañaveralom v višini 220 km. Bold Orion je odletel mimo satelita v višini 225 km, nakar je padel v Atlantski ocean ok. 1500 km daleč od Cañaverla proti severovzhodu. Bil je to prvi severnoameriški poskus možnosti sestreljevanja sovražnih umetnih satelitov.

Pretekli ponedeljek je britanska teleskopska postaja Jodrell Bank objavila, da je Paddlewheel prenehal oddajati

nauer samo zahteva, da se morajo zahodni zavezniki pred vrhunsko konferenco medseboj sporazumeti, da bodo na konferenci nastopali enotno. Eisenhower na to zahtevo pristaja in je pripravljen priti znova v Evropo ter se z zavezniki pogovoriti o vseh vprašanjih, ki bodo na dnevnem redu vrhunske konference.

Po porazu na zadnjih volitvah angleška laboristična stranka preživlja sedaj precej nevarno notranjo krizo. Glede podrobnih preučitve vzrokov, ki so konservativcem dali tako veliko zmago, notranje prenosne stranke, da bi zajela še večje množice ljudstva in stranko privedla znova na vlado, so si v stranki edini na desnici in levici. Razlike so v tem, kako naj bi vse to dosegli. Desničarji v stranki zahtevajo, naj laboristična stranka postane ljudska stranka in naj se zato odreče socialističnim načelom. Zlasti naj opusti zahtevo po nacionalizaciji industrije. Levničarji pod vodstvom Bevana pa so nasprotno za še večji poudarek potrebe po nacionalizaciji industrije in za strogo izvajanje socialističnega programa. Notranje težave v stranki je še povečala odločitev podpredsednika stranke 69 letnega Jamesa Griffitha, da se bo umaknil s tega položaja. Da bi preprečil razkol v stranki predsednik laboristov Gaitskel namerava podpredsedniško mesto ponuditi vodji levničarjev Bevnu.

Italijanska vlada bo s Sovjetsko zvezo povečala izmenjavo blaga za 400%. Vspostavila bo tudi trgovinske stike s kitajskimi komunisti.

Indijski list Hinduan Standard poroča, da so kitajski komunisti zasedli novo indijsko vas ob indijsko-tibetanski meji.

V Tokiu je iz diplomatskih virov prišla v javnost novica, da je preiskovalna komisija Organizacije združenih narodov prišla v Laosu do prenesljivih ugotovitev. Baje ima po teh novicah vrhovno nadzorstvo nad komunističnimi vojaškimi nastopi v Laosu sam kitajski maršal Peng Teh Hiai, ki je znan že s Koreje, kjer je poveljeval kitajskim "prostovoljskim" oddelkom.

znake in da smatrajo, da je trčil z brzečim meteorjem.

Medtem so v Moskvi objavili, da so dobili s svojega Lunika III fotografije druge strani Lune in da jih bodo objavili takoj, ko končajo s procesom razvijanja. Lunik III se sedaj znova oddaljuje od Zemlje na svoji dolgi elipsasti pot vse mirju.

V Mednarodnem raketnem tednu, ki je bil določen za čas od 16. do 22. novembra t. l. pa bodo iz USA pognali v vse-mirski prostor 10 različnih raket, nekatere med njimi do višine 1500 km.

Štiri rakete bodo odstrelili z otoka Wallops v Virginiji. Ena od teh bo z magnetizo osvetlila vso vzhodno obalo USA. Tri bodo pognali v višine s Port Churchilla v Hudsonovem zalivu v Kanadi, dve z letalskega oporočja Eglin v Floridi in eno z oporočja White Sands v New Mexico.

Štiri rakete z otoka Wallops bodo naslednje:

1) Raketa Nike-Asp, ki bo odnesla v višine 25 kg sodija in termita, da bo napravila sodijski oblak, s katerim nameravajo meriti atmosferske oblake v višinah ok. 200 km.

2) Raketa Nike-Asp bo proučevala sončne X-žarke in druga izžarevanja.

3) Dve petnadstropni raketi, ki bosta merili gostoto električnih nabojev v ionosferi v višinah med 75 in 1500 km.

V sodelovanju s kanadskimi strokovnjaki bodo s Port Churchilla poslali v višine dve Nike-Cajun raketi, s katerima bodo poskušali ugotoviti gostoto vodnih hlapov v višinah 27 do 90 km nad Zemljo.

Prav tako bodo z istega oporišča pognali v višine magnetomer v raketi Aerobee, za merjenje zemeljskega magnetnega polja.

Z Eglina v Floridi bodo pognali v vse-mirje rakete za proučevanje mikrometeoritnih udarcev.

Raketa Aerobee z oporišča White Sands v New Mexico pa bo proučevala del sončnega spektra.

STUDIJSKI DAN STAREŠINSTVA

Slovenski katoliški akademski starešine prirejajo vsako leto študijski dan. Posvečen je obravnavanju o najbolj pe- rečem vprašanju, poleg tega pa naj po- globi vezi prijateljstva med člani. Le- tošnji študijski dan je bil deveti v Ar- gentini in je bil tudi tokrat v prostorih pri č. šolskih sestrah na Paternalu. Za- čel se je sv. mašo ob 9,30, ki jo je za vse žive in mrtve člane SKAS-a opravil g. direktor in duhovni asistent SKAS-a prof. Anton Orehar. Po evangeliju je o- pozoril, da letošnji študijski dan sovpa- da z misijonsko nedeljo. Ves katoliški svet ta dan moli za misijone in po vsem svetu so tan dan priredive v opozorilo, kaj je vsakdo dolžan storiti za misijone, to je v bistvu za svojega bližnjega; v

cerkvi je zlasti pokojni papež Pij XII. opozoril na važnost laičnega apostolata in vsakemu izmed nas nalaga ta apo- stolat posebno, prav misijonske naloge. Študijski dan je bil določen, da naj o- svetli materialistični svetovni nazor po- sebno z njegove teoretične plati. Preda- vanje je imel univ. prof. g. dr. Ignacij Lenček. Razložil je vprašanje, kako se danes postavlja pred nas. Problem je za- jel zelo široko in opozarjal, kako kr- ščanski nauk osvetljuje celotno gradivo in kakšne so naloge zlasti katoliških in- telektualcev, da preprečijo zlasti tiste zle sile, ki v našem okolju odpirajo ma- terializmu pot do razmaha.

Sledila je debata, kjer je bilo znova poudarjeno, kako važen je ves problem

in kako nujno bi bilo, da bi se gradi- vo o tem zbiralo, podrobno proučevalo in potem izsledki in ugotovitve tudi ob- javljale. Debata je bila zelo razsežna in živahna, dokaz, kako zelo je zajela po- dajana snov.

Prireditve je vodil podpredsednik dr. Leopold Eiletz, ki je uvodoma predlagal, da se pošljeta pozdravni izjavi našemu škofu prevz. Gregoriju Rožmanu in predsedniku dr. Mihi Kreku. Ob koncu predavanja se je iskreno zahvalil prof. dr. Lenčku in ponovil misel, da bi se naj razprave o tem nadaljevale.

Nato je bilo skupno kosilo članov, ki so ga z veliko skrbnostjo pripravile č. šolske sestre.

GORIŠKA IN PRIMORSKA

Šolske oblasti in slovenski jezik

Slovenski šolniki na Tržaškem so morali, kot vsako leto, vložiti prošnje za namestitve v novem šolskem letu. Kot vedno so napisali prošnje v slovenskem jeziku, saj gre pač za namestitve na slovenskih šolah. Razen tega določa tu- di "Posebni statut" (II. priloga london- ske Spomenice o soglasju, po kateri sta si Italija in Jugoslavija razdelili, ozi- roma si dejansko priključili vsaka del Slovobodnega Tržaškega ozemlja) v čl. 2, "da bodo pripadniki jug. etnične sku- pine na delu, ki ga upravlja Italija už- vali enakost pri uporabi jezika". V točki 5. pa je še bolj natančno navedeno, da "se bodo mogli pripadniki jug. etnične skupine na področju pod italijansko upravo in pripadniki italijanske narod- nosti na področju pod jugoslovansko u- pravo svobodno posluževati svojega je- zika v osebnih in službenih odnosih z upravnimi in sodnimi oblastmi. Imeli bodo pravico prejeti od oblasti odgovore v istem jeziku; pri ustmenih odgovorih neposredno ali po tolmaču; pri dopi- sovju morajo oblasti oskrbeti vsaj pre- vod odgovora".

Ker londonske "Spomenice o soglasju" italijanski parlament po petih letih še ni ratificiral, zato je za upravne oblasti

KONCERTNI VEČER SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

Enajsti kulturni večer Slovenske kul- turne akcije je bil dne 10. oktobra t. l. v dvorani katoliške univerze v ul. Rodri- guez Peña 1054 v Buenos Airesu. Pri- pravil ga je Glasbeni odsek Slov. kul- turne akcije.

Prvi del koncertnega večera je obe- gal točke, ki jih je izvajala pianistka gđc. Ančica Kraljeva, drugem delu so pa nastopili baritonist Božidar Fink s samostojnimi točkami, tercer sester Fink in končno kvartet Finkovih, vsi ob sprejavi A. Geržiniča.

Povabilu Slovenske kult. akcije za u- deležbo na koncertu se je odzval tudi glasbeni kritik uglednega buenosaire- škega nemškega dnevnika "Argentinisches Tageblatt" G. K. (neppler) ter je v omenjen listu dne 13. oktobra t. l. o koncertu A. Kralj in Finkovih objavil naslednje poročilo:

"Koncert "Slovenske kulturne akcije" Pod imenom "Acción Cultural Eslove- na" so se združili člani te narodne sku- pine z namenom, da kulturno delujejo

ARGENTINA

RAZPRAVA O POŽIGANJU CERKVA POD PERONISTI

V Argentini imamo od časa do časa kak dogodek, ki zelo vznemiri javnost. Zlasti veliko smo jih imeli v času, odk- ar je na oblasti sedanja svobodno iz- voljena vlada. Od tedaj naprej so pero- nisti začeli znova nastopati kot politi- čna sila, ki se nočejo sprijazniti s stvar- nostjo, da je šel čas preko njih in da vrnitev na staro ni več mogoča. Zato smo imeli v Argentini toliko čisto poli- tičnih stavk, kakor nikjer drugje na svetu. Bila so trenja tudi v vojski, mor- narici in letalstvu. Pa zopet samo za- rudi peronistov, kajti oborožene sile so odločene, da je treba za vsako ceno ohraniti demokratsko obliko vladavine in z vsemi sredstvi preprečiti povr- nitev totalitarističnega režima.

Nihče si pa pri vsem tem ni mogel predstavljati, da bo kar na lepem v poli- tični vrvež potegnena tuk. kat. Cer- kev. To se je zgodilo sedaj z izjavo nadškofa v La Plati dr. Plaze, da ka- toličkih cerkva v Argentini junija me- seca 1955 niso zažigali peronisti, ampak masoni. Isti nadškof je tudi vedel pove- dati, da je truplo pok. Eve Peron, s ka- terim bi radi peronisti delali propagan- do, v inozemstvu in da ga v Argentini ni.

Na Tržaškem le kos papirja brez vred- nosti. Tako se je seveda pripetilo, da so "povabili" šolnike, naj znova napišejo prošnje v italijanskem jeziku. Upravne oblasti so odrekle svobodno uporabo je- zika v uradnem občejuju s člani jugo- slovanske etnične skupine, kar je sicer jasno določeno v Spomenici o soglasju, ki pa nima notranjepravne veljavnosti.

Na natečaju, ki ga je razpisalo po- krajinsko vodstvo It. olimpijskega odbo- ra (CONI) za slike in risbe športnega značaja, so odnesle kar vse nagrade za dijakine od 15 leta diakinje slovenske- ga učiteljskega v Trstu. Razstavljalo je 265 srednješolcev. Nagrade so prejeli Vera Žerjulova iz Lonjerja, Majda Per- tot in Dorina Terčič.

na najrazličnejših popriščih. "Glasbeni odsek" tega združenja je priredil v dvo- rani Instituta Superior de Cultura Reli- giosa koncert z raznolikim sporedom. Mladi pianistka Ančica Kralj je pripadla malo hvaležna naloga "prvega nastopa v vrsti izvedb", vendar jo je rešila očar- ljivo in z okusom. V tehničnem pogledu je dosegla visoko stopnjo, le v izbiri tempa ni vse uspelo, kot bi bilo želeli: od Debussyjevih "Jardins sous la pluie" bi pričakovali bolj "strumne- ga" dežja in Granadosovi "Danza Española No. 5" je dala — verjetno za- radi začetne nervoznosti — preveč prost ritem. Najbolje so uspeli Albenizova "Asturias", Ginasterova "Danza de la moza donosa" in z žensko rahločutnost- jo podani "Preludij v cis-molu" Rahma- ninova.

Ostali del sporeda so izvedli pevsko nadarjeni Finkovi, ki so se združili v vokalni kvartet. Moški član te izredno muzične družine Božidar Fink nam je (Nadaljevanje na 3. strani)

Ta izjava nadškofa dr. Plaze je v ar- gentinski javnosti znova oživila strahot- ne dogodke izpred štirih let. Tedaj je Peronov režim začel divje preganjati kat. Cerkev. Dne 11. junija je buenos- aireška policija zažgala narodno zasta- vo. Za ta zločin je tedanji režim obtožil katoličane, naslednji dan so oboroženi policaji vdrli v katedralo in v njej pre- tepali ter aretirali člane KA, 14. junija je Peron dal zapreti škofa dr. Tato-a in Msgra. Novoa. Naslednji dan ju je dal izgnati. Ponoči so zapirali duhovnike in delali preiskave po župniščih, samosta- nih in kolegijih. Dne 16. jun. istega le- ta je bil Peron s svojimi sodelavci za- radi tega nasilja izobčen iz kat. Cer- kve. Krono vseh zločinov si je pa posta- vil s požiganjem cerkva po Bs. Airesu in notranjosti republike ponoči 16. jun. 1955. Ves svet je tedaj z grozo spreml- jal to strahotno zločinsko početje. Pož- gana svetišča so pričala o neronskem barbarstvu tedanjih vladodržcev.

Vlada osvobodilne revolucije je sma- trala za eno svojih prvih nalog, da u- gotovi krivce za vse te zločine. To je storila posebna državna komisija in no- benega dvoma ni bilo, da bi to storil kdo drugi, kakor pa pristaši tedanjega režima ob popolni pasivnosti policije.

Izjava nadškofa dr. Plaze, da so tedaj cerkve požigali masoni in ne peronisti, je zato vzbudila javne diskusije v poli- tični javnosti. Proti njemu so nastopili ostro zlasti tisti, ki so že drugače so- vrazno razpoloženi proti kat. Cerkvi. To je med drugimi radikalni po- slanec dr. Arraya. Ta v svoji izjavi ni napadel samo nadškofa, ampak tudi o- borožene sile, češ "da dobronamerno gledajo na nekega prelata zaradi njego- vje privrženosti tiranu". Oborožene sile so takoj odgovorile obema z javnim sporočilom, "da take izjave ne samo, da niso točne, ampak tudi zlonamerne. Skušajo namreč zanikati dejstvo, da ar- gentinske oborožene sile ne samo, da ne bodo trpele in dopuščale z odobravan- jem dejanj, ki bi jih prikazovale kot solidarne s sramotnim režimom, ampak tudi ne bodo dopuščale kakršnegakoli gibanja, ki bi imelo namen obnovo re- žima pobeglega diktatorja. Ta je sra- mota in sramotni pečat na argentinski generaciji. Vse to je pa zgodovina že tudi dokončno obsodila". — Glavni po- veljnik vojske gen. Toranzo Montero je v izjavi v Mendoza naglasil, da v vsej Argentini niti ena vojaška garnizija ne odobrava izjav nadškofa dr. Plaze. V ministristvo za narodno obrambo je pa prišel znani general Lagos ter je resornemu ministru izrazil svojo so- lidarnost z gornjo izjavo šefov ar- gentinskih oboroženih sil. Gen. Lagos je bil med revolucijo poveljnik mendoške garnizije ter se je ob izbruhu revolucije takoj priključil pok. gen. Lonardiju, vrhovnemu poveljniku revolucionarnih sil v Cordobi, in mu tako omogočil zma- go.

Svoj glas so seveda povzdignili ma- soni. Javno je spregovorila sama Veli- ka masonska loža z izjavo, v kateri zatrjuje, da masoni niso požigali cerk- va leta 1955. Ker je s tako trditvijo prišel na dan nadškof dr. Plaza, ga ma- sionska loža javno poziva, da mora se- daj priti z dokazi na dan, da bodo zločin- ci prejeli zaslužen kaznen.

O gornji nadškofovi trditvi glede pož- iga cerkva so se izrekale tudi politične demokratske stranke. Tudi v parlamen- tu je bila o nadškofu dr. Plazi živahna razprava. Govorniki so od vlade zahte- vali, da mora kot varuh kat. cerkve na- praviti pri cerkvenih oblasteh korake, da bi Vatikan nadškofa dr. Plazo pozval na odgovornost.

Med tem je imel nadškof dr. Plaza tiskovno konferenco. Na njej je govoril o kat. socialnem nauku ter zagovarjal stališče, da je treba peronistične ma- se pritegniti, da ne bi začle v komuniz- em. Na to njegovo izjavo mu je del ka- toličanov odgovoril, da socialni nauk kat. Cerkve v vsem sprejemajo, ker je tudi edino on zmožen pravično rešiti vsa vprašanja. Toda zaradi tega pa še ni treba zamenjavati komunističnega totalitarističnega sistema s peronistič- nim, ki je Argentini povzročil toliko zla, zlasti v moralnem pogledu.

Novi buenosaireški nadškof kardinal Caggiano, ki je bil prej tudi znan kot precej naklonjen peronizem, je ob slu- žanju nadškofa dr. Plaze dejal, da "ne more verjeti, da bi kdo v državi mogel še misliti na povrnitev tega, kar mora biti izbrisano iz vsake argentins- ke zavesti, najmanj pa, da bi se še na- šel kdo, ki bi delal za vrnitev pretek- losti".

KAJ PRAVITE?

Sploštevani gospod urednik, Pričujoče pismo je odgovor na čla- nek "Kaj pravite?", ki je bil objav- ljen v 40. številki Svobodne Slovenije z dne 8. oktobra. Prosim Vas, da ga priobčite v naslednji številki. Ze skoraj 10 let prebiram Svobodno Slovenijo in moram priznati, da je vse, kar objavlja, v mejah objektivnosti. Za- to me je nemalo presenetil članek "Kaj pravite?", ki nikakor ni v skladu z o- menjenim. Objektivnost in resničnost trditve v navedenem članku sta tako važni, da je nedopustna katerakoli zmo- ta. Toliko bolj, ker je članek pisan "v imenu mnogih", kar se zelo rado po- sploši na vso slovensko skupnost. Zato smatram za nujno, da je treba razlago zmot objaviti.

Namen avtorice članka "Kaj pravite" je dokazati nujnost, da se izda v sloven- ščini majhna knjižica za otroke, kjer bi bila na zgoščen način popisana naša kul- turna in politična preteklost. Razlogi za to nujnost naj bi bila dejstva, da slo- venske matere ne poznajo slovenske preteklosti, ker je v šolah prve Jugo- slavije niso poučevali in da slovenski mo- žje v tej nevednosti daleko prednja- čijo pred mamicami (Ne morem si pred- stavljam, kaj je avtorica naglno do te trditve. Morda kako bidoško načelo?); vse to da ima za posledico, da matere izgubljajo ugled pred lastnimi otroki, ali pa, da se temu izognejo, svojih otrok ne pošiljajo v slovenske tečaje.

Med pojasnjevanjem navedenih dej- stev omenja tudi nekaj zgodovinskih po- datkov, ki niso povsem točni. Smatram, da je to v članku te vrste nedopustljiva napaka, četudi je postavljena v otroko- va usta. Pravi namreč, da je bila Ka- rantanija ustanovljena okoli leta 650, kar naj pomeni, da smo Slovenci imeli svojo državo prej kot pa Nemci in La- hi.

Podatki, ki jih imamo o Karantaniji in doba sama nam ne dovoljujejo go- voriti o ustanavljanju države ter tudi ne pripisovati dogodku določeno letnico. Gre namreč za kneževino s posebnostjo, da si voli svoje kneze oziroma vojvode, katere nastanek je stavljeni v dobo prv- ih treh desetletij sedmega stoletja. Trditve, da smo imeli Slovenci svojo državo prej kot Nemci in Lahi je pa nesmiselna.

Vsak predlog, misel in pobuda, ki ima- jo namen ojačiti narodno zavestnost slo- venskih emigrantov, so več kot dobro- došli. Taka ocena bi šla predlogu, naj imajo slovenski otroci v emigraciji knji- go o Slovencih v svojem jeziku, če ne bi že obstajale knjige, ki govore o Sloven- cih, njih zgodovini in kulturi. Današ- nji trgovski stiki omogočajo nakup knji- ge, tiskane v Evropi ali v Ameriki. Ven- dar ne gre, da bi predlog naravnost odklonili, čeprav večina ni tega mnenja. Zato, če je izvedljiv, na delo! Ne pred- stavlja pa nikake nujnosti, pač pa so nujne knjige o Slovencih v tujih jeziki- h, katere avtorica omenja v primeru, in še mnogo drugih, ki se še ne mislijo tiskati.

Ni pa nujnosti, ki bi opravičevala po- tvarjanje zgodovinskih dejstev, pa naj se še tako dobro hoče slovenski skupnosti. Trditve namreč, da v slovenskih šolah, ali točneje v srednjih šolah prve Jugo- slavije niso poučevali slovenske zgodov- vine bolisi politične (v širšem smislu besede) ali pa slovstvene, je kruta ne- resnica. Pravim, kruta, ker se s tem dela velika krivica našim šolnikom, ki so v prvih dvajsetih letih po ustanovi- tvi Jugoslavije izvršili ogromno delo, in več kot izpolnili dolžnost do svojega naroda, pri čemer jih politična oblast ni ovirala. No čem se spuščati v po- drobnosti, omenim le, da se je celotna slovenska zgodovina poučevala dvakrat v vseh osmih letih: prvič v nižji gimna- ziji in drugič natančneje v višji. V vi- šji se je tudi poučevala do zadnje po- drobnosti vsa zgodovina slovenskega slovstva.

Končno še nekaj o podpisu. Prepričan sem, da je "Ena v imenu mnogih" golo podmetovanje. Tako neosnovane trditve niso splošno mnenje slovenskih mater. Ne poznam ene slovenske matere, ki bi odtegovala sinu izobrazbo zato, da ne bi sin več vedel kot ona.

Naj ve avtorica članka "Kaj pravite", da biti dobra Slovenska ne pomeni sa- mo hoteti, da se emigrantska mladina ohrani narodu, temveč tudi, da bo slo- venska mladina vzgojena tako, da bo znala spoštovati zasluge naših kultur- nih delavcev, obenem pa tudi, da bo iz- povedovala svoje misli jasno. To pa za- hteva, da mora imeti dobro razvit kri- terij. R. Terčič, l. r.

P. ML.

AVSTRALIJA IN NJENI LJUDJE

(Psihološki prerez)

Pogovori: absolutno in ob vsaki prili- ki začnete razgovor z besedami in kon- čate približno takole: "Hope you have a nice tomorrow — upam, da boste imeli lep dan jutri."

Hrana: čaj, biskviti, pivo — zrezek in jajca, nič ni boljšega na svetu... V začetku se nam je vse to upiralo, zdaj pa je vse lepo začinjeno — in good continental taste — po dobrem okusu s kontinenta". Every noted hostess serves continental dishes — vsaka go- spodinja, ki hoče kaj veljati, daje na mizo kontinentalne jedi. Štruce dobiva- jo kontinentalne oblike in najbolj raz- vpit "bohemski" okraji so tudi konti- nentalni. Vse žene so na dieti.

Ni pa bolj pustega kot vožnja z vla- kom po tej zemlji. Vsi molčijo. Mož in žena sta v stanju potovati ure in ure skupaj, pa ne odpreta ust. Italijani pa spet vse prekriče.

Televizija je v vsakem kurniku (pri nas si je ne želimo).

Sicer pa nam je sedaj že tudi bolj všeč, ko smo se pomirili z domotožjem. Nazaj k ženskam. Vse govore s sla- bimi glasom, rade so zelo fine, ka- dar niso pijane ali pa na delu v tovar- ni. Kdor bi jih gledal, bi se mu nako-

drali lasje, tudi če ima plešasto glavo. Osebnosti sploh nimajo. Vse so enake- ga temperamenta, če pa so drugačne, tedaj jih gledajo po strani in govore, da hočejo biti "peculiar — nekaj po- sebnega". Največ govore o kuhanju in pletenju. Drugo je že preveč. Iz fri- zerskega salona pridejo z mokrimi ko- dri, prilepljenimi s tisočermi zaponka- mi in frizuro suše kar sproti na poti. Doma so one gospodarji.

Stanovanjske prilike so slabe. Kdor daje sobe v najem, zahteva preveč. Do- brodošli so le najemniki brez otrok. V oddaljenih predelih mesta žive družine kar v avtobusih in to leta in leta; oko- li vozila gomila otrok in na strehi tele- vizija. In seveda je avtobus neko pred- potopno vozilo, ali pa tudi ravno na- sprotno, najmanj jaguar. Stari kriče seveda na "teenagers — mladostnike" in mladi jim vračajo.

Popolna verska dyoboda, svoboda tiska, knjiga se prodajajo — nekatere tudi na skrivaj.

Komunisti in delavci v pristaniščih povzročajo največ težav.

Turizem: seveda bi radi vsi na "kon- tinent" in se pred odhodom ladje vsi slikajo in ko se vračajo, se ženske ra-

de hvajijo, da so bile na poti pri kape- tanu na kosilu ali večerji (o zajtrku seveda ne govore). Kdor ne gre na kon- tinent, pa gre v "bush — med grmov- je", to je v notranjost. Navadno gredo v skupinah, se kljub kompasu izgube, in ko jih najdejo, pišejo listi o "velikih junakih". Šolski otroci so v uniformah in so podobni prednikom iz leta 1920. Dolgčas vas prevzame, ko jih gledate.

Kupuje se vse, kar se ponuja. Po- sebno ženske se ne morejo upirati zad- nji reklamami.

Kmeta v našem smislu sploh ni. Vča- sih srečate kakega samotnega jezdeca, tako bednega, da bi mu človek dal pen- ny vbogajme, pa je le nek bogat "ov- čar" — milijonar, ki pregleduje ograje med pašniki. Kadar pride v Sidney, pa stanuje v luksuznem hotelu Avstrali- ja in listi pišejo in objavljajo slike o njem.

In če imate pri svojih letih še prave zobe v ustih, recite kar brž, da so u- metni. Kajti sicer se vam zgodi, da vam bo kdo hotel vtakniti svoje prste v u- sta, kot meni, da se prepriča. Miza je vedno v redu prirejena in ko se najste "podrigneta" (neka naroda jed), se mo- rate zahvaliti z besedami "sorry — žal mi je". In vse je O.K.

Redkokdaj je prilika srečati človeka, ki bi bil visoko izobražen. Ti navadno žive striktno v svojem krogu in se malo o njih sliši, ali pa so našli položaj kje

drugje. Možgani s kontinenta pa radi prihajajo sem.

Vsi pa so navadno vedno veseli in moški se igrajo kot otroci. Ženske srednjih let se najraje vozijo na vrti- ljaku, starci in starke na plesih niso no- bena redkost. In kako se vrtijo...

Če kdo umre, vsakdo komaj čaka, da je pogreb končan, da lahko odloži žal- no obloko. Krokodiljih solz Avstralcji ne poznajo. Znajo skrivati čustva. Vsak gleda samo na svoje delo in spoštuje mišljenje vsakogar. Če se slučajno kje vname tepež, se tepeta vedno samo po dva in dva, drugi mirno gledajo in vzpodbujajo; potem pa si nasprotnika podata lepo roke in vsi gredo na pivo, kakor da se ni nič zgodilo.

Kadar izbruhne kje gozdni požar, bo vsakdo obrnil avto, najsibo kjerkoli in brez ozira na svojo obleko ali važnost zadeve ali opravka, bo odložil suknjič, zavihal rokave in se vrgel na gašenje, če drugače ne, tudi z golimi rokami. Ob poplavi ravnatoko. Vsa Avstralijska od severa do juga si seže v roko. Pri ta- kih nesrečah človek vidi dušo Avstral- ca: dober človek je. Tisto malo prezira, ki ga posamezniki goje do tujca, ni vredno omenjati. Saj pa tudi kontinen- talci gledajo nanje z viška. Vreme je vedno ekstremno. Vročina in suša, po- žari in poplave. Spomladi in jeseni sko- raj ni. Pusta pomlad izgleda kot jesen, jesen pa je pusta kot pomlad.

Novice iz Slovenije

Vasja Ocvirk pri komunistih ni več dobro zapisan. Njegov najnovejši roman mu je založba Lipa v Kopru zavrnila. V njem namreč ni opisal komunističnih komisarjev tako, kakor bi komunisti želeli. Se pravi, da jih je precej točno prikazal.

Umrli so. V Ljubljani: Rezika Janežič, roj. Šarc, Emilija Trampuž, Maks Dolničar, kavarnar, Dolfe Želko, Anton Mesesnel, elektromojster, Karlo Samec, elektrostrojevodja, Judita Duhovnik, u-sluzbenka, Ivana Vrhovšek, upokojenka, ing. Hinko Petrič, profesor na Tehnični srednji šoli, dr. Jože Hubad, biv. načelnik banske uprave, Finca Goljeva, žena biv. predsednika Apelacijskega sodišča in Frančiška Torkar, roj. Smrekar na Jesenicah, Ivan Balon, posestnik na Bizejskem, Ferdo Berger, gostilničar v Celju, Joško Prijatelj v Trzinu, Martin Anžič, učitelj praktičnega pouka na industrijsko papirniški šoli v Vevčah, Anton Kovač, gostilničar v Osilnici, Jože Oplotnik, kovač v Trbovljah, Ana Glančnik, roj. Vodenik v Celju, Franc Bertonec v Škofji Loki, Jakob Polajnar v Mostah pri Žirovnici, Martin Kocjan, pos. iz Mihovice pri Šetnjerju, Jože Znidaršič v Šoštanju, Leopold Šmuc v Grosuplju, Josip Kan-

KONCERTNI VEČER SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

(Nadaljevanje z 2. strani)

kot solist z mehkim in prijetnim baritonskim glasom posredoval Schubertovo "Wohin?", dve Debussyjevi pesmi in v slovensčini "Jesenko pesem", izhajajočo iz romantičnega čustvenega sveta, izpod peresa spremljajočega pianista Alojzija Geržiniča. Tri sestre Finkove so s polnim občutjem in v čisti intonaciji podale dve Schumannove pesmi, slovensko "Na Jurjevo" E. Adamiča in ljubko pesmico "Tenzone di fontane" Italijana Giulia Cesarja Paribenja. Razumljivo je, da je združeni vokalni kvartet treh sester in brata učinkoval v sozvočju posebno privlačno; v tej zasedbi smo čuli žlahtno "Molitev v smrtni stiski" Orlando di Tassovega sodobnika Jakoba Gallusa, katerega prvotno ime je bilo Jakob Petelin ali Jakob Handl, in samoraslo zborosko delo "Cest brezupn slast". A. Geržiniča, ki je vse te skladbe, kolikor niso bile zapete "a cappella", spremljal na klavirju.

Za zaključek so zavzele v izvedbi vokalnega kvarteta nekatere slovenske narodne pesmi, ki ne morejo zatajiti bližje meje s sosednjim Avstrijo. Naj na robu s priznanjem poudarim, da odgovarja natis vseh pesemskih besedil v programu najboljšim evropskim tradicijam.

Poslušalci so vse izvedbe nagradili s krepkim in prisrčnim ploskanjem."

duč, sodni uradnik v p. v Skocijanu pri Turjaku in dr. Ivan Grašič v Litiji.

V Ljubljani sta v zadnjem času umrla dva umetnika: kipar Karel Putrih in pesnik ter dramatik Pavel Golia. Putrih je bil star komaj 49 let. Njegova dela krase razna javna poslopja v Ljubljani. Po svojih umetninah je pa znan tudi izven meja domovine ter je m. pr. na mednarodni razstavi v Aleksandriji dobil nagrado. Pred smrtjo je z ostalimi slovenskimi umetniki razstavljal v Li-

SLOVENC V ARGENTINI

BUENOS AIRES

"Kaj pravite"

je nova rubrika v "Svobodni Sloveniji". Nič je nismo napovedali, ampak kar začeli z njo. Je to rubrika naročnikov, bralcev in prijateljev Svobodne Slovenije, zato članki objavljeni pod tem naslovom ne predstavljajo mnenja uredništva Svobodne Slovenije, ampak samo pisca članka.

Naročnike, bralce in prijatelje Svobodne Slovenije naprošamo, da se je pridno poslužujejo in v njej sporočajo svoja mnenja o aktualnih vprašanjih, ki zadevajo slovensko skupnost v svobodnem svetu ali pa narod doma. Prosimo jih samo to, naj članki ne bodo predolgi in nikdar osebno polemični in žaljivi.

Pisec članka se mora uredništvu predstaviti s pravim imenom in naslovom. Uredništvo bo pa upoštevalo željo pisca, ali bo njegovo ime objavilo ali ne.

Misijonska proslava

v nedeljo dne 18. oktobra t. l. je privabila lepo tevilno rojakov, ki so se odzvali vabilu Slovenske misijonske zveze ter prišli v odvorano kolegija Santa Rosa, na križišču ulic Bartolome Mitre in Montevideo v Bs. Airesu.

Proslavo je začel Marijan Loboda z govorom "Čutimo s Cerkvijo", za njim so gojenci Barogovega misijonišča in drugi lanuški otroci nastopili v Kunstljevi trodejanji "Za velikim vzorom". Sledilo je predvajanje filma o blagoslovitvi Barogovega misijonišča s pojasnilo lazarista Lada Lenčka. Proslavo je zaključila misijonska drama v enem dejanju Tujec. Režiral jo je Marijan Willemart, igrali pa so M. Willemart, F. Kovačič, C. Markež, L. Rezelj, T. Debeljak in drugi.

V poročilu o III. dobrodelnem dnevu v Bs. Airesu nam je po pomoti izpadla navedba imen Klavžarjeve Carmen in Ivota, že dobrih znancev slovenskih rojakov. Kakor pri prejšnjih prireditvah sta tudi nastopila na dobrodelnem dnevu. S harmonikama sta lepo odigrala svojo točko in zela splošno odobravanje in priznanje.

Osebnosti

Družinska sreča. V družini Jerneja Štefeta in njegove žene ge. Marjete, roj. Grilc v Transradio se je rodil sinček. V slovenski kapeli ga je direktor g. An-

vornu. Pistoji, Rimu in Milanu v Italiji. Pesnik Pavel Golia je izdal več pesniški zbirk. Bolj je pa znan po svojih dramskih delih za mladino: Petrčkove poslednje sanje, Triglavska bajka, Princeza in pastirček ter Sneguljčica. Med prvo in drugo svet. vojno je bil ravnatelj ljubljanske opere, intendant Narodnega gledališča v Osijeku, ravnatelj Drame v Beogradu, nazadnje pa tudi upravnik ljubljanske Drame. Prvo svetovno vojno je prebil v ujetništvu v Rusiji, kjer se je ob prevratu nalezal tudi komunistične miselnosti, ki se je pozneje nikdar ni otresel ter je pred vojno spadal med slovenske kulturne boljševeke.

ton Orehar dne 17. t. m. krstil na ime Jernej-Franc. Botrovala sta ga. Helena Štefe in Peter Klobovs. V družini g. Štefana Drenška in njegove ge. Milene Knaus so 17. t. m. dobili hčerko, ki bo krščena na ime Julka. Srečnim staršem naše čestitke.

V slovenski kapeli na Ramon Falcon sta 26. septembra t. l. stopila pred oltar Anton Pavlič in gdč. Zdenka Dacar. Mladi par je poročil direktor g. Anton Orehar, za prič sta pa bila: nevesti njen oče Rudolf Dacar, ženinu pa Ivan Prijatelj. Mlademu paru ob vstopu v novo življenje čestitamo in želimo vso srečo.

RAMOS MEJIA

Nogometno moštvo Mladinskega doma je bilo povabljeno v nogometno ligo, ki se imenuje: Asociación Germano-Argentino de Futbol. V tej ligi letos nastopa sedem moštve iz šestih različnih klubov: Avstria A, Avstria B, Germania, Sport klub Florida, Villa Pieñero, Jugend San Bonifacion ter Mladinski dom.

Dosedaj je moštvo Mladinskega doma odigralo 4 srečanja.

1. Jug. San Bonifacion ter Mlad. dom rez. 7 : 0 za M. d.
2. Sport klub Florida ter Mlad. dom rez. 2 : 2 neodločno
3. Avstria B ter Mlad. dom rez. 7 : 1 za M. d.
4. Avstria A ter Mlad. dom rez. 1 : 0 za Avstrio.

V moštvo Mladinskega doma se je prijavilo 20 igralcev, ki igrajo izmenjaje. Igre so lepe, ter napete posebno je bila lepa v nedeljo, ki so jo odigrali z Avstrijo A obe moštvi sta si bili precej enaki, vendar se je sreča obrnila za Avstrijo A. Vsa dosedanja srečanja so bila lepa brez preprirov, se vidi, da nastopajo po večini tujci, ki so v športni disciplini dobro vzgojeni.

Prihodnje srečanje bo v nedeljo popoldne ob 4. uri na igrišču v Don Boscu med Mlad. domom in Germania. Vse, ki se zanimajo za nogomet vabimo, da si to igra ogledajo.

TRANSRADIO

Slovenski tečaj Simona Jenka. Slovenska mladina iz Transradia ima redni pouk vsako soboto. Pouk je pri družini g. Smrekarja. Tečaj vodi učitelj g. Valentin Selan, verouk pa poučuje g.

Janez Kalan. Tečaj obiskuje 11 otrok, ki so razdeljeni v dve skupini. Nizjo skupino posejajo: Albreht Jože in Marica ter Trkman Jože, višjo pa: Albreht Betti in Veronika, Smrekar Jože in Pavlina, Montagno Domingo in Florijan, Trkman Lidia in Oreste.

Več let je požrtvovalno vodila ta tečaj učiteljica ga. Helena Petje, Starši se ji za njen trud prav toplo zahvaljujejo.

MIRAMAR

Število Slovencev pri nas se je pomnožilo. V družini Janeza Zgonca in njegove žene, roj. Marolt so 6. oktobra t. l. dobili hčerko, ki je bila krščena na ime Marta Lilijana. Čestitamo!

BARIOLOCHE

V družini g. dr. Vojka Arka in njegove življenske družice ge. Milene se je dne 5. oktobra t. l. rodil sinček, ki bo pri krstu dobil ime Tonček. Bariloška slovenska skupnost dr. Arku in njegovi življenski družici iskreno čestita k družinski sreči. Tem čestitkam se pridružuje tudi Svobodna Slovenija.

SLOVENC I P O S V E T U

KANADA

Prihod novih lazaristov. V zvezi z graditvijo nove slovenske cerkve v New Torontu so kanadske cerkvene in državne oblasti dovolile prihod v Kanado dveh novima slovenskima lazaristoma. Sta to Andrej Prebil in Anton Zrnc. Andrej Prebil bo obiskoval Slovence po Kanadi in Severni Ameriki ter bo tako nadaljeval s svojim misijonskim delom, ki ga je doma že več let opravljal v Srbiji, 4 leta na Kitajskem in 7 let v Čilu. Lazarist Tone Zrnc bo pa kaplan v slovenski župniji Marije Pomagaj, da bo tako razbremenil dosed. kaplana Kopača, ki se bo posvetil nastajajoči novi slovenski župniji v New Torontu. Lazarist Zrnc je bogoslovne študije končal na Gregorijani v Rimu, nato pa je deloval v rušnem pastirstvu v Čilu in Peruju, kjer je v Limi med drugim vodil tudi mladinski pevski zbor.

Župnija Marije Pomagaj je kupila izven Toronta prostrano pristavo ob jezeru, ki bo rojakom služila kot počitniško letovišče. Blagoslovitev in otvoritev pristave je bila 16. avgusta. Popoldne je bila maša, popoldne je pa slavnost začel z govorom Peter Markež, nakar je župnik dr. Kolarič blagoslovil zemljišče, lopo in jezerce, ki je bilo ograjeno z vrvice in okrašeno. Ko je prerazal vrvice, so se začele plavalne tekme fantov, deklet, moških in žena. Sledile so pevske točke cerkvenega pevskega zbora. Navdušeni kopalci so se merili v plavanju še naprej v jezeru, drugi so pa igrali odbojko. Za okrepčilo so pridedali spekli na raznuj prašička, ki je vsem dobro teknil. Proti večeru je začel malo nagajati dež, toda veselega razpoloženja to ni motilo, kar so pričali mladi pari na plesišču v lopi. Za vzdrževanje letovišča je slovenska župnija uvela letne in življenske izkaznice. Letne so po 10 dolarjev ter je z njimi vse leto dovoljen brezplačen dostop na

Vsak teden ena

STOJI UČILNA ZIDANA

Fran Levstik

Stoji učilna zidana, pred njo je stara jablana, ta jablana je votel pamj, sinica nosi gnezdo vanj.

Sinica zjutraj prileti, na šolskem oknu obsedi, na oknu kljunček svoj odpre, tako prepevali začne:

"Poslušaj me učitelj ti, kako se men pri vas godi, vsi tvoji dečki me črte, povsod love, povsod pode.

Zalezli so moj ptičji rod, iz gnezda vrgli ga za plot. Mladici tam pomrli so, oči svetle zaprli so."

"Grdobe grde poglave, mosti ste vredne leskove. Kdor v gnezdu ptičice mori, ta v srcu svojem priden ni".

letovišče, življenske izkaznice so pa po 100 dolarjev in veljajo tudi še za prvi rod.

V Torontu je 11. avgusta župnik dr. Kolarič ob asistenci dr. Franca Jakliča in lazarista Franca Sodje spremlil k zadnjem počitku rojaka Edvarda Mesesnela, ki je umrl na posledicah operacije na želodcu.

V mesecu avgustu je bil iz Severne Amerike na obisku pri svojem nečaku Jožetu Jakliču in nečakinji Mariji Jan dr. Franc Jaklič iz Marquette v ZAD. Svoje prijatelje v Kanado je prišel pogledat tudi dr. Franc Cigan, prof. na slovenski gimnaziji v Celovcu. Njegovi prijatelji iz spitalskega taborišča so ga povabili na družabni večer k Jožetu Kastelicu v Mimico. Iz Severne Amerike sta bila avgusta meseca še na obisku v Torontu tudi slovenska duhovnika Hribšek in Roman Malavašič.

Slovenske usmiljenke v Torontu imajo v svoji sestriki hiši poleg slovenske župnije že kapelo. Kapelo, kakor hišo je 24. avgusta blagoslovil torontski nadškof kardinal McGuigan.

Družinska sreča. Družino Mihaela Samse in njegove žene Ilge, roj. Kuret je razveselil sinček Elvan Mihael; v družini Cirila Dekleve in njegove žene Huguette, roj. Belanger imajo hčerke Kim Clare; družini Blaža Potočnika in njegove žene Angele roj. Škerlj je Bog dal hčerke Marto Magdaleno; v družini Franca Stražarja in njegove žene Julke, roj. Zore se je rodila hčerka Helena Julijana; v družini Stanislava Levstika in njegove žene Majde, roj. Koleša so dobili sinčka Stanislava; v družini Oskarja Bučinel in njegove žene Marije, roj. Malič imajo veselje s hčerke Miam Angelo in hčerke je povečala družinsko srečo tudi Rudolfu Kus in njegovi življenski družici Angele, roj. Groznik.

SLOVENSKI POČITNIŠKI DOM V KORDOBSKIH GORAH

Zopet se bližajo poletni mesci in z njimi raste zanimanje za to slovensko kolonijo. Da ne bo treba dajati obširnejših razlag v pisnih, naj podam v našem listu nekaj pojasnil.

Kraj je v višini tisoč metrov, zrak je planinski; suh, komarjev ni, najvišja vročina v šestih letih je bila 34° C; vedno vlada blažen mir, vsepovsod lepe možnosti za samotne sprehode in krasne izlete po gorah, ki si jih lahko privoščijo vsak. Tudi otrok. V neposredni bližini je več naravnih kopalnic s čisto in kar toplo vodo, ob vodi trate in velike skale kot nalašč za sončenje; tudi otroci se lahko kopajo brez nevarnosti, da bi kdo utonil.

Vsake počitnice nudijo nove dokaze, da je kraj za oddih in utrditev zdravja izredno ugoden.

Kdaj je za počitnice najugodnejše vreme, je težko reči. Letošnja zima n. pr. je bila izredno ugodna in lepa; od marca dalje vedno samo sonce, sonce brez oblaka, mraza skoraj nismo čutili; drevesa so začetela že v juliju in doslej ni nič posebej. Poletje je pa bolj muhasto: včasih je oblačno z deževjem, a kdaj, ni nič gotovega; a na splošno je lepo in suho, vedno pa zdravo.

Zelo ugoden počitniški mesec je že december; včasih je med vsemi najlepši; zato tisti, ki morejo, naj pridejo že v začetku decembra in naj nikakor ne odlašajo do pustnih dni, ki bodo v letošnjih počitnicah zelo pozno, ko je navadno že hladno in manj prikladno za kopanje. Za pusta naj bi prišli le tisti, ki zaradi dela prej nikakor ne morejo.

Da ne bo težav, prosim tole: če želiš priti na počitnice sem, pridi čimprej in tudi čimprej sporoči priporočeno na naslov: Dr. R. Hanželj, San Esteban, Sierras de Cordoba, kdaj želiš priti in kdaj ti je možno priti, za koliko dni želiš ostati in koliko drugih pride s teboj. Družine naj še posebej sporoče starost otrok, posebej fantov in deklic, da se razdeli prostore čim ugodneje. Točno sporoči dan, in če možno — tudi uro prihoda, in ali prideš z omnibusom ali z vlakom. Vozne listke si kupi šele, ko dobiš priporočen odgovor, da lahko prideš. Naj nihče ne pride nenapovedan.

Letos bodo gostje že uživali nekatere ugodnosti, ki jih lani še ni bilo: več umivalnikov in tušev s toplo in mrzlo vodo, snaženje po sobah, več novih stranišč, velika nova in zračna obednica v velikosti 60 m², itd.

Za letos se napovedujejo tudi počitniške kolonije otrok, ker čisto starši ne morejo priti z otroci, ki bi počitnice nujno potrebovali. Če starši žele poslati sem svojega otroka, naj se obrnejo na vodstvo slovenskih šolskih tečajev, da ono pošlje z otroci zanesljivo vodstvo; brez tega se ne sprejme tu nobena skupina otrok. Take skupine otrok naj bi prišle takoj ob začetku počitnic, to je že v prvi polovici decembra.

Bolni otroci, kakor tudi starejši bolniki, naj pridejo le v družbi najbližjih sorodnikov in po nasvetu zdravnika; to velja zlasti za bolne na srcu in tiste, ki imajo visok krvni pritisk.

Naša kolonija je namenjena le Slovincem, zato drugih ne sprejemamo.

Zaradi gospodarske stiske je za mnoge najvažnejše vprašanje, kakšni bodo stroški. Ne iščemo dobička, ampak le krite stroškov in obresti in vsaj majhno odplačevanje posojila, ki je zelo visoko zlasti zaradi mnogih popravil in urejanj med letošnj. letom. Ker se na stroške kuhinje ne spoznam, sem prosil tiste, ki to dobro poznajo, naj mi napravijo proračun, koliko bi lahko bila najnižja cena za tako hrano kot je bila lansko leto. Ker se je cena mnogim stvarim letos podvojila in celo potrojila, se mi predlagali kot najnižjo dnevno 120; jaz sam sem se temu dvigu najbolj upiral ter mislil le na težave naših ljudi; po ponovnih posvetovanjih in tuhtanjih smo se zedinili za oskrbovalnino 100 na dan za poedinca, 95 za družine in 90 za otroške kolonije v decembru. Prihod sem je zelo enostaven zlasti z omnibusom. Vozni listek si kupiš mesec dni prej na: Leandro Alem 68 (Empresa "Sierras de Cordoba"); ali: Caseros 1068 (Empresa "ABLO — Urquiza). Izstopiš tu na "Refugio Dolores", ki je dva km po postajališču San Esteban in šest km pred Capilla del Monte. Od "Refugio Dolores" imaš le dobre tri kvadre po široki novi cesti in si ob naših poslopih. Cenejša in, zlasti za otroke, ugodnejša je vožnja po železnici; zvečer se odpelješ iz Retira, v Cordobi prestopiš na cochemotor proti Capilla del Monte, in ko se pripelješ do "La Cumbre" sprevednika posebej opozoriš, naj ustavi vlak na postajališču (apadero) "Punilla". Izstopiš na strani, kjer teče potok, oziroma reka "Dolores", greš kakih 50 m v smeri vlaka, na to prečkaš pravokotno železnico po

MARIJINO OZNANJENJE

(O d l o m e k)

"Moja hčerka Violana je bila bolj pametna.

Jeli življenja namen — živeti? Ali so noge božjih otrok privezane za to dedno zemljo?

Ne gre za to, da živimo, temveč da umrjemo; ne da bi križ tesali, temveč stopili nanj in z nasmehom podarili vse svoje imetje!

V tem je naslada, v tem svoboda, v tem milost, v tem večna mladost! In bogme, če starčkova kri na prtu žrtvenika poleg mladeničeve krvi ne dela prav tako rdeče, prav tako svetle lise, kakor letnikova kri!

O Violana! Dete milosti! Meso moje-ga mesa! Tako si daleč, kakor je dimnati ogenj moje kmetije oddaljen od dani-ce, kadar ta deviška krasotica položi svojo blestečo glavico soncu na krilo; o, da bi te mogel tvoj oče tam gori vekomaj gledati na mestu zate prihranjenem!

Bogme, koder je šlo to detece skozi, se bo mogel tudi oče preriniti!

Koliko je vreden svet glede na življenje? In koliko je vredno življenje, ako se ne mara žrtvovati?

In čemu bi se trpinčili, če je tako preprosto slušati?

cesti, ki vodi navkreber in si v sedmih minutah v naši hiši. Neprijetno se je pripeljati z nočnim vlakom, ker ima pogosto velike zamude in se ponoči v popolni samoti le težko orientiraš in znajdeš.

S pripravo slovenske počitniške kolo-

Violana se ni obotavljala in je takoj pri-jela ponujeno roko."

To so misli očeta Andreja Vercorsa, potem ko je prišel domov umret, pa je tam našel mrtvo svojo ljubljeno hčer Violano.

Jakob, ki mu je bila nesojena nevesta, govori o njej po zadnjem razgovoru z umirajočo.

"O Violana, o neusmiljena Violana! Hrepenenje moje duše, izdala si me!

O strašni vrt! O ljubezen zaman prikrivana! Sadvonjak, ob slabi uri zasajen!

Sladka Violana! Nezvesta Violana! O žensko molčanje in brezno!

Ali si, duša moja, popolnoma izgini-la?

Prevarala me je, zdaj gre; potegnila me je iz zmore, z besedami smrtnimi in sladkimi. Sedaj odhaja; jaz pa s to strelico zastrupljeno, jaz moram ostati živ še naprej!"

Stavbenik Peter Craonski pa ve o njej:

"Sicer je bila sama gobavka, ampak pred Bogom je bila vredna vse časti.

V globokem spanju spi kakor tak, ki ve, na koga se je zanesel."

Paul Claudel

nije je bilo ogromno stroškov in prestanih hudih naporov, a nikdar se nisem kesal, kajti leto za letom je bolj očitno, da je ta kolonija za vslovensko skupnost, posebej še za izčrpane in bolne, zares pravi blagoslov božji.

Dr. R. H.

Kako se reče

Pravijo, da se človek uči iz napak. V neki knjigi sem opazil pomote, ki jih srečujemo tudi drugje. Oglejmo si jih!

Nočna omarica, nočna srajca. SP zahteva, da pravimo posteljna omarica, spalna srajca. Prav tako ne smemo reči nočna posoda, ampak posteljna posoda. To so germanizmi, ki jim jezikoslovci nečesto dajo domovinske pravice (Nachtkasten, Nachthemd, Nachgeschirr).

V narečju se sliši preč, v knjižnem jeziku pa je pravilno samo proč. Ze večkrat sem videl zapisano: preje, čimprej. Prav: prej, čimprej. Kakor vidite, se čimprej piše skupaj, enako tudi čimbolj, vendar ne vedno. Namesto razlage nekaj primerov. Pridi čimprej! Čim prej prideš, tem bolj zate. Hotel je stvar čimbolj zakriti. Čim bolj so sinovi doraščali, tem manj je bilo dela.

Naprodaj in zbogom pišemo skupaj. Tjulenj (šp. foca) ima na koncu j. Se-sti, usesti se, vsesti se. Katera oblika je pravilna? Samo prvi dve: sest, usesti se. Kdaj ne rabi predpona (prefijo) v — in kdaj u—, se ne da na kratko povedati. Kadar bo nanesa prilika, bom obdelal tudi to pravopisno poglavje. Mimogrede bi rad opozoril na pogosto napako: povdariti. Prav: poudariti (po in udariti, ne: vdariti).

Postavil se je prednjo ali pred njo? Pred koga (kam) se je postavil? Prednjo. Pred kom (je) je stal? Pred njo. Zapravimo si, da se enozložni predlogi vežejo s krajšimi oblikami osebnih (in povratno-osebnih) zaimkov samo v tožilniku (4. sklonu)! Name, nate, nanj, nanje itd. V 6. sklonu „orodniku“ jih pišemo narazen. Pódnjo (kam?), pod njo (kje?). Pazimo na naglas!

Ali veste, kje sem našel te napake (in še nekaj drugih, zlasti narobe postavljenih ločil)? V knjigi *Moje veselje* Str. 54, 87, 89, 92, 95, 108, 112, 117, 120, 148, 149, 150 in 151. Mislim, da bi bilo potrebno, da jih naši učitelji popravijo. Če se v šoli ne bomo držali SP, kdo ga bo potem sploh še upošteval?

RAZPIS LEPOSLOVNIH SPOMINSKIH NAGRAD ZA LETO 1960

Društvo Slovencev, ki vsako leto prireja proslavo v počastitev spominov vseh žrtev komunistične revolucije v domovini, razpisuje leposlovni spominski nagradi za leto 1960 v skupnem znesku 5.000.— arg. pesov.

Pogoji:
1.) Nagradi v znesku 3.000.— in 2.000.— arg. pesov sta določeni za najboljša oderska dela (drama, speveigra, koncertno delo ali podobno), primerno za izvedbo na društvenih spominskih proslavah.

2.) Izvedba dela mora trajati vsaj eno uro.

3.) Predložena dela morajo biti izvirna, doslej neobjavljena in neizvajana.

4.) Rokopise v dveh s strojem pisanih izvodih je treba poslati vsaj do 1. aprila 1960 na naslov Društva Slovencev, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires.

5.) Rokopis naj bo označen s šifro. Pravo avtorjevo ime je treba priložiti rokopisu v zaprti kuverti, opremljeni z isto šifro, kot jo ima rokopis.

6.) Kuverte bodo odprli na dan razglasitve nagrad t. j. na dan spominske proslave 1. 1960.

7.) Objavljena bodo samo imena nagrajenih avtorjev oziroma njih psevdonimi, če bi avtorji tako želeli. V vsakem primeru pa mora biti avtorjevo pravo ime razsodišču znano.

8.) Nenagrajeni rokopisi ostanejo na razpolago piscu, vendar uprava Društva Slovencev lahko v dogovoru s njim uprizori tudi ta dela.

9.) Razsodišče sestavljajo gg. univ. prof. dekan dr. Ignacij Lenček, Ruda Jurčec, dr. Branko Rozman, Ivan Koršec in kulturni referent Društva Slovencev. Glasovanje razsodišča je tajno.

10.) Nagradi sta izplačljivi v Buenos Airesu.

11.) Uprava Društva Slovencev ima pravico proglasiti kakšno nagrado za nedoseženo, če razsodišče smatra, da predložena dela ne ustrezajo potrebni merilu kakovosti. Prav tako si pridružuje pravico združiti obe nagradi in ju razdeliti.

12.) Člani razsodišča, ki bi morda sodelovali pri natečaju, nimajo pravice glasovanja.

V letu 1960 bomo obhajali 15. obletnico naše največje narodne žaloigre. Prav bi bilo, da bi ob tej priliki lahko stopili pred rojake z izvirnim, prav v ta namen pripravljenim delom. Zato iskreno vabimo vse naše ustvarjalce v Argentini in izven nje, da se v smislu tega razpisa

lotijo dela in do določenega roka svojega dela dostavijo.

Uspeh natečaja bo najlepša potrditev naše volje, da hočemo ostati zvesti idealom, za katere so padali naši bratje v boju proti komunizmu in izraz naše želje, da hočemo pravilno in s hvaležnostjo ceniti njih žrtve.

Društvo Slovencev

IZ GOSPODARSKEGA ŽIVLJENJA

Argentinski minister za narodno gospodarstvo ing. Alsogaray je po vrnitvi iz Severne Amerike v radijskem govoru povedal, da je v ZAD dosegel, da bo Argentina imela v tej državi zagotovljena za prihodnje leto vsa posojila za ohranitev stabilnosti svojega denarja. Na razpolago bo imela tudi dolgoročno posojila za povečanje proizvodnje električne energije ter za modernizacijo železniškega in cestnega prometa. Višina kreditov, s katerimi bo Argentina razpolagala v Severni Ameriki v letu 1960, bo dosegla višino 400 milijonov dolarjev.

Argentina in Severna Amerika sta prvi ameriški državi, ki sta vstopili kot članici v novo ustanovljeno Medameriško banko za vzajemno pomoč.

Prejšnji teden je Mednarodna denarna ustanova IFC, ki je članjena v Svetovni Banki sprejela tudi Argentino kot 58 člana. Argentinski državni tajnik za finance dr. Evstahij Mendez Delfino je v prisotnosti predsednika Mednarodne denarne ustanove podpisal zadevne pristopne listine. Namen te denarne ustanove je pospeševati gospodarski razvoj svojih članic predvsem v industriji z investicijami zasebnih podjetij. S pristopom Argentine se je denarni sklad IFC dvignil na 95.398.000 dolarjev.

Po statistiki, ki jo je objavila Junta Nacional de Carnes je potrošnja mesa v zadnjih devetih mesecih precej padla. Do konca septembra t. l. so v Argentini zaklali 3.151.561 govedi, kar je za 1.500.000 manj kakor lani v istem razdobju.

Letošnjo produkcijo sladkorja v Argentini cenijo na 11.600.000 ton, kar je precej nad povprečjem zadnjih petih let. Po cenitvah bodo v provinci Tucumán pridelali 7.716.000 ton sladkorja ali 66% celotne državne produkcije, slede Jujuy z 1.788.000 ton (15%), Salta 1.241.000 ton (10%), Santa Fe 500.000 ton (4,3%).

V septembru je bilo v Argentini 57 stavkovnih gibanj; zaradi katerih je ustavilo delo 2.317.951 delavcev. Število izgubljenih delovnih ur je bilo 73.166.000. Na zaslužku so izgubili delavci 1.371.000.000. — pesov, gospodarska škoda pa znaša v tem mesecu 7.243.000.000. — pesov.

Vse, kar potrebuješ za svoj dom, ti nudi po najugodnejših cenah

P. Novak

Pred nakupom se posvetujte pri
Lojzetu Novaku
Izključno zastopstvo

BUMAR S. R. L.

Avda de MAYO 302. T. E. 658-7083

Velika izbira hladilnikov, pralnih strojev, šivalnih strojev, plinskih štedilnikov, TV aparatov ter drugih potrebščin za dom, vse najboljših znamk. Cene ugodne, tudi možnost dolgoročnega odplačevanja do dveh let. Nudim tudi dobra motorna kolesa. Svetujem nakup električnih hladilnikov že sedaj, kajti po leti bodo dražji. Kličite po telefonu, zglasite se osebno v trgovini. Pridem tudi na dom.

JAVNI NOTAR
Francisco Raul Cascante

Escribano Público

Uruguay 387

T. E. 40 - 1605 Buenos Aires

PAKETE ZA BOŽIČ

z znatno znižanimi cenami najbolje in najceneje pošilja

JADRAN PAK

Charcas 769 (Hotel Pacifico)

T. E. 31-8788, dnevno od 15. do 19. ure, ob sobotah od 11. do 13. ure.

Pismina naročila, giro postal ali bančne čeke pošiljajte na ZDENKA KALEČAK, Casilla de Correo 340, Buenos Aires.

Za moko, mast, olje, riž, testenine in čokolado ni carine. Vse to je mogoče pošiljati v neomejenih količinah. Za kavo lahko plačate carino. V domovino pošiljam tudi denar. — Zahtevajte cenik.

PO ŠPORTNEM SVETU

Na Univerziadi v Turinu je osvojil Stanko Lorgjer (Jug.) zlato medaljo za 110 m zapreke v času 14,2, drugo zlato medaljo je osvojil Snajder na 400 m s časom 47,5, prav tako je osvojila prvo mesto Jugoslavija v vaterpolu s 6 točkami, pred Madžari in Italijani, ki so dosegli tri točke. Srebrno medaljo je za skok s palico 4,3 m prejel Kuzmanovič, Usenikova za met krogle z 13,90 in brnasto Račić, ki je zalučal kladivo 62,32 m.

Na državnem plavalnem prvenstvu v Kranju je prvo mesto osvojil Jadran Hercerzovi, Triglav pa drugo mesto, s istim številom točk (74), toda samo s 4 zmagami. Paradoksa tega tekmovanja je, da je državni prvak osvojil prvenstvo brez moške ekipe, Triglav pa drugo mesto brez damske. ZPK Ljubljana je osvojila 6 mesto s 43 točkami. Na tekmovanju ni bil postavljen noben nov višek. Nekaj rezultatov s prvenstva: 100 m prosto Kocmur (Triglav) 57,8; 400 m prosto Brinovec V. (T) 4:44,8; 1500 m prosto Brinovec V. (T) 19:19,6; 4x200 prosto Triglav (Kocmur, Košnik, Brinovec V. in P.) 9:13,5. Med damami je med Slovenkami osvojila prvo mesto edino Tomiškova (Lj.) na 200 m prsno s časom 3:10,8.

Na prvenstvu Arg. nog. zveze vodi San Lorenzo de Almagro s 37 točkami pred Racingom s 30 točkami in Independienteje s 29 točkami, zadnji je Central Cordoba s 13 točkami.

Sovjetski atlet Grigorij Paničkin je dosegel nov svetovni rekord v hoji na 10 km s časom 41'45".

SLOVENSKI TISK V ARGENTINI

Duhovno življenje. Oktobar — November 1959. Vsebina: Blagoslov molitve (škof Gregorij Rožman); Christus vincit (Joe Juck); Molitveni namen za oktobar (Jože Jurak); Kdor mene najde, najde življenje (Zdravo Dobernik); Dva reznovska apostola (Dr. Filip Zakelj); Komunizem in mi (Prof. Al Geržinič); Po gospoda pojdit; Večni pokoj-večno življenje (škof Gregorij Rožman); Marjetica (Zora Piščanec); Mladinski kotiček: Ljubosumneži (Drat); Deset let obsodbe kardinala Mindszentija (Gregor Mali); Kropilček (E. Ceve-Preproste stvari); Meja (Gregor Hrihar); Po svetu; Nove knjige; Med izseljenci; Razgovori; Domovina, mili kraj (Janez Hladnik); Moji ljudje (Jože Cukale); Iz domovine: Malgaj teka (R. Maister); 40 letnica Malgajeve smrti. Brez družine, pa nikdar sam (Pravieux-Jurak).

OBVESTILA

Kakor vsako leto, tako naj bo tudi letos občni zbor Društva Slovencev, ki bo v nedeljo 25. oktobra dopoldne po maši v dvorani na Ramón Falcón, zasedanje slovenskega parlamenta v tujini. Vsi Slovenci in vse Slovenke naj smatrajo za svojo narodno dolžnost, da se občnega zbora udeležijo.

Društvo Slovencev Založba "Slovenska Beseda" proslavlja letos desetletnico ustanovitve. V decembru 1949 je pok. svetnik Karel Škulj sklical ustanovni občni zbor Slovenske Besede in kmalu nato je izšla prva številka revije z istim imenom. To 10. letnico namerava Slovenska Beseda letos proslaviti s kulturno-družabno prireditvijo, ki bo v soboto 7. novembra v prostorih kluba Excelsior, ul. Patricios 457, Santos Lugares. Točno ob 22. uri se bo začel koncertni del prireditve. Na-

XIII. redni občni zbor Društva Slovencev v Buenos Airesu

sklicuje odbor Društva Slovencev na nedeljo 25. oktobra 1959 ob pol enajstih dopoldne v dvorani Slovenske hiše na Ramón Falcón 4158, Cap. Fed.

Dnevni red občnega zbora bo naslednji:

1. Overitev in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročila odbornikov.
3. Razgovor o poročilih odbornikov.
4. Poročilo nadzornega odbora.
5. Volitve: odbora, nadzornega odbora, predsednika razsodišča.
6. Predlogi.
7. Slučajnosti.

Odbor vladno vabi vse članice in člane, da se občnega zbora točno in zanesljivo udeležijo. Če ob napovedani uri občnega zbora ni zadostne udeležbe članov, bo občni zbor pol ure pozneje ob vsaki udeležbi.

Člani, ki stanujejo zunaj Veliškega Buenos Airesa, morejo pooblastiti katerega koli člana Društva Slovencev, da jih na občnem zboru zastopa z vsemi pravicami. To pooblastilo velja za vsa glasovanja in za vsa dejanja ter pravice, ki jih imajo člani na občnem zboru.

Brez ozira na stalno bivališče pa morejo v zgornjem smislu pooblastiti tudi člani, ki so zadržani zaradi boleznih ali službe.

Prav tako morejo po pooblaščenih biti zastopani na občnem zboru rodbinski člani po svojih poglavarjih (mož lahko zastopa ženo in otroke) ali pa rodbinski poglavarji po svojih rodbinskih članih (sinovi in hčere lahko zastopajo očeta in mater).

Član, ki želi biti zastopan na občnem zboru po pooblaščenju, mora tega pisмено pooblastiti in pisмено pooblastilo poslati tajništvu Društva Slovencev najkasneje tri dni pred občnim zborom; v primeru boleznih in službene zadržanosti pa je dovoljeno predložiti pooblastilo pol ure pred občnim zborom družstvenemu tajniku.

Samostojne predloge za občni zbor je treba poslati Društvu Slovencev vključno do 11. oktobra 1959.

Buenos Aires, dne 5. septembra 1959.

Pred občnim zborom bo ob 9,30 dopoldne v kapeli Slovenske hiše skupna slovenska maša. Tako je vsem udeležencem občnega zbora omogočena udeležba pri sv. maši.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 4824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 613.742

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1959 za Argentino \$ 270.—

stopil bo Slovenski pevski zbor iz San Martina pod vodstvom pevovodje Vinka Klemenčiča. Sledil bo družabni del, pri katerem bo sodeloval orkester Moulin Rouge. Glavna dobitka bogatega srečolova sta dve oljnati sliki, delo slovenskega slikarja.

Dijaki in dijakinje bomo počastili spomin 29. oktobra v nedeljo dne 25.X.1959 po maši na Ramón Falcónu. Vsi iskreno vabljene.

Odbor SFZ obvešča svoje člane, da bo sedmi redni mesečni sestanek v nedeljo, 1. novembra po mladinski maši. Na spredu je zanimivo predavanje ter razprava o važnih vprašanjih organizacije. Vljudo prosimo vse člane, da se sestanka zanesljivo in polnoštevilno udeležijo. Odbor

Dne 6. decembra bo 10. letnica slovenskega šolskega tečaja v Ramos Mejia in miklavževanja.

Društvo slovenskih protikom. borcev v Argentini vabi vse člane društva, njihove družine in prijatelje na celodnevni izlet na Markezevo pristanišče v Merlo. Izlet bo v nedeljo 20. decembra dopoldne z začetkom ob 9,30 uri s sv. mašo.

Za prehrano, pijačo in dobro voljo bo preskrbljeno.

Rezervirajte si ta dan, da ga bomo v naravi in veseli družbi preživeli proč od mestnega hrupa in vsakodnevnih skrbi.

Vse podrobnosti bomo pravočasno sporočili. Člansko načelstvo SKAD bo imel prihodnji sestanek dne 31. oktobra t. l. ob 19. uri v Slovenski hiši. Predavanje bo o enem izmed najaktuelnejših problemov sodobne filozofije.

Izlet SKAD bo v nedeljo 1. novembra v Parque Perreyra. Zbirališče bo po 9. maši pred cerkvijo na Plaza Constitución.

SLOVENSKA BESEDA

bo priredila ob svoji
DESETLETNICI
v soboto 7. novembra t. l. zvečer

kulturno-družabno prireditev

v običajnih prostorih kluba
Excelsior

**ulica Patricios 457
Santos Lugares**

Sodelovali bodo:
Slovenski pevski zbor
iz San Martina
in
orkester Moulin Rouge
Koncertni del se bo začel
točno ob 22. uri.

S.D.O.

S.F.Z.

8. NOVEMBRA 1959

VII.

Mladinska prireditev

na

slovenski Pristavi

Morón

— SREČOLOV
— POSTREŽBA
— IGRE

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

Gledališki odsek

SOBOTA 24. oktobra ob 19. uri, NEDELJA 25. oktobra pa ob 18. uri v počastitev praznika

KRISTUSA KRALJA

na odru kolegija Frančiškanskih misijonark Marijinih, Arroyo 909, Capital (Arroyo in Suipacha 1400, tri kvadre od Plaza San Martin)

PAUL CLAUDEL

OZNANJENJE MARIJINO

Misterij v štirih dejanjih z uvodno igro.

Igrali bodo članice in člani odseka.

Poslovenil Anton Debeljak.

Režiser: Nikolaj Jeločnik — Glasba: Alojzij Geržinič in kvartet Fink

Scenograf: arh. Marijan Eiletz

Vstopnice po 30 in 20 pesov so v predprodaji v Dušnopastirski pisarni na Ramón Falcón 4158, Capital, in v trgovini "Vesna", Bolívar 593, Ramos Mejia; pol ure pred vsako predstavo pa pri blagajni.

Opozorjamo, da zmore dvorana za vsako predstavo samo 250 sedežev. Zaradi hišnega reda v samostanu bo začetek točno ob napovedani uri.

V nedeljo, 25. oktobra bo ob 16,30 slovenska maša z govorom v cerkvi Ntra Sra del Socorro, Juncal 876 (3 kvadre od Retira).